

SALV

Strategische Adviesraad
voor
Landbouw en Visserij

Briefadvies

14 laatste ontwerpbesluiten tot aanwijzing en vaststelling van SBZ en IHD

**Ontwerpbesluiten van de Vlaamse Regering tot
aanwijzing van speciale beschermingszones in
toepassing van de Habitat- en Vogelrichtlijn, en tot
vaststelling van bijhorende
instandhoudingsdoelstellingen (14 laatste rapporten)**

Datum van goedkeuring	21 februari 2013
Volgnummer	2013 014 Minaraad – 2013 05 SALV
Coördinator + e-mailadres	Anke Geeraerts, anke.geeraerts@minaraad.be
Co-auteurs + e-mailadres	Kris Van Nieuwenhove, kris.vannieuwenhove@lv.vlaanderen.be

Mevrouw Joke Schauvliege
Vlaams Minister van Leefmilieu, Na-
tuur en Cultuur
Koolstraat 35
1000 Brussel

Datum **21 februari 2013**

Uw referentie **K37-U-12/2420**

Onze referentie **01/L20/2013/0179**

Betreft **Ontwerpbesluiten van de Vlaamse Regering tot aanwijzing van speciale beschermingszones in toepassing van de Habitat- en Vogelrichtlijn, en tot vaststelling van bijhorende instandhoudingsdoelstellingen (14 laatste rapporten)**

Mevrouw de minister,

- [1] Op respectievelijk 20 en 21 december 2012 ontvingen de Minaraad en de SALV de adviesvragen betreffende veertien voorontwerpen van Besluiten van de Vlaamse Regering inzake de aanwijzing van speciale beschermingszones (in verband met zowel Habitatrichtlijn als Vogelrichtlijn) en tot vaststelling van bijhorende instandhoudingsdoelstellingen en prioriteiten. Deze adviesvragen vinden, wat de Minaraad betreft, hun rechtsgrondslag in het Besluit van de Vlaamse Regering van 3 april 2009 betreffende de aanwijzing van speciale beschermingszones en de vaststelling van instandhoudingsdoelstellingen, art. 9, §1, 3e lid.

De met deze adviesvragen voorgelegde ontwerpbesluiten behandelen de volgende 26 speciale beschermingszones: (1) SBZ-H BE2100040 Bovenloop van de Grote Nete met Zammels Broek, Langendonken en Goor, (2) SBZ-H/V Mechelse Heide en Ziepbeek, (3) SBZ-H BE2200041 Jekervallei en bovenloop van de Demervallei, (4) SBZ-H BE2200042 Overgang Kempen-Haspengouw, (5) SBZ-H BE2200037 Uiterwaarden langs de Limburgse Maas met Vijverbroek, (6) SBZ-H BE2200030 Mangelbeek en heide- en vengebieden tussen Houthalen en Gruitrode, (7) SBZ-V BE2220313 Houthalen-Helchteren, Meeuwen-Gruitrode en Peer, (8) SBZ-H BE2200033 Hageven met Dommelvallei, Beverbeekse heide, Warmbeek en Wateringen, (9) SBZ-H BE2200033 Abeek met aangrenzende moerasgebieden, (10) SBZ-H BE2200034 Itterbeek met Brand, Jagersborg en Schootsheide en

Bergerven, (11) SBZ-V BE2221314 Hamonterheide, Hageven, Buitenheide, Stamprooierbroek en Mariahof, (12) SBZ-H BE2200036 Plateau van Caestert met hellingbossen en mergelgrotten, (13) SBZ-H BE2500002 Polders, (14) SBZ-V BE2500932 Poldercomplex, (15) SBZ-V BE2501033 Het Zwin, (16) SBZ-V BE2301134 Krekengebied, (17) SBZ-H BE2300044 Bossen van het zuidoosten van de Zandleemstreek, (18) SBZ-H BE2300006 Schelde- en Durmeëstuarium tussen de Nederlandse grens en Gent, gebieden buiten Sigma en Natuurontwikkelingsplan (NOP), (19) SBZ-V BE2301235 Durme en Middenloop van de Schelde, (20) SBZ-V BE2301336 Schorren en polders van de Beneden-Schelde, (21) SBZ-V BE2300222 De Kuifeend en Blokkersdijk, (22) SBZ-H BE2100024 Vennen, heiden en moerassen rond Turnhout, (23) SBZ-V BE2101538 Arendonk, Merksplas, Oud-Turnhout, Ravels en Turnhout, (24) SBZ-H BE2500004 Bossen, heiden en valleigebieden van zandig Vlaanderen: westelijk deel, (25) SBZ-H 2200029 Valleien brongebieden van de Zwarte Beek, Bolisserbeek en Dommel met heide en veengebieden en (26) SBZ-V BE2218311 Militair domein en de vallei van de Zwarte Beek.

De Minaraad en SALV beslisten om deze veertien adviesvragen te adviseren met een gemeenschappelijk briefadvies. De adviestermijn voor deze adviesvragen is 30 dagen. Wegens de eindejaarsperiode, samen met de omvangrijkheid van de dossiers en de te nemen beslissing in verband met de wenselijke contouren van het advies, werden deze dossiers pas behandeld op de raadszitting van 21 februari 2013 van de Minaraad, en op 22 februari 2013 op de zitting van de SALV.

- [2] De voorliggende IHD dossiers bestaan uit een voorontwerp van besluit en een bijhorend rapport. In deze rapporten staat dat de ontwerpbesluiten bindend zijn en de rapporten informatief. De ontwerpbesluiten bevatten op hun beurt twee bijlagen: een eerste bijlage met een geografische voorstelling van de speciale beschermingszone(s) en een tweede bijlage waarin de specifieke instandhoudingsdoelen worden besproken.

De kern van bijlage 2 is een doelentabel waarin het doel en een toelichting worden beschreven per habitat of soort. Deze doelstellingen zijn opgesplitst in kwantitatieve (oppervlakte habitat of leefgebied) en kwalitatieve doelstellingen. Ze zijn gebaseerd op: (1) de gewestelijke instandhoudingsdoelstellingen, (2) de actuele staat van instandhouding, (3) de trend en potenties van de habitat of soort, (4) de socio-economische omstandigheden en (5) landschapsecologische overwegingen. Deze factoren worden besproken in het bijhorende rapport dat per besluit de specifieke instandhoudingsdoelstellingen onderbouwt en *'de basis vormt voor de beslissingen van de Vlaamse Regering over specifieke instandhoudingsdoelstellingen'* (formulering gebruikt in rapporten). Het rapport bevat in hoofdstuk 8 een-

zelfde doelentabel als opgenomen in bijlage 2 van de besluiten. In deze versie wordt echter per doel ook een motivering opgenomen in de tabel.

- [3] Hoewel de Raden veel belang hechten aan de aandachts- en discussiepunten in de voorliggende dossiers – net zoals aan deze van de voorgaande dossiers – achten de Raden het niet het geschikte moment om hierover een omstandig advies te formuleren. De Minaraad en de SALV wensen met dit briefadvies wel dieper in te gaan op de kwaliteitsdoelstellingen. In onderstaande paragrafen worden een aantal vaststellingen onder de aandacht gebracht, geïllustreerd met een concreet voorbeeld. Tot slot volgt telkens een korte aanbeveling.
- [4] Als eerste vaststelling merken de Raden op dat de mate van ‘detaillering’ van de kwaliteitsdoelstellingen sterk verschilt tussen en binnen habitats en soorten (zie *bijlage*). Een motivering voor deze verschillen werd niet teruggevonden. Wel staat er in de rapporten een motivering in de doelentabel, maar deze houdt nooit een bronvermelding of onderbouwing in (vb. verwijzing naar LSVI tabellen). Daarboven zijn sommige doelen zeer rudimentair geformuleerd. Het gebrek aan detail heeft evenwel deels te maken met het feit dat, op vraag van een aantal sectoren, de gedetailleerde kwaliteitsdoelstellingen (die verder gaan dan beslist beleid) geschrapt werden omwille van de discussies over de wetenschappelijke correctheid. Niettemin stellen de Raden zich vragen bij de juridische robuustheid van deze ontwerpbesluiten, voornamelijk wat de betreft de doelen voor fysieke milieuomstandigheden.

Ter illustratie - en op basis van een steekproef - wordt er bij de doelstellingen voor de Beekprik in het SBZ ‘Vallei- en brongebieden van de Zwarte Beek, Bolisserbeek en Dommel met heide en vengebieden’ bijkomende kwaliteitseisen geformuleerd (bovenop de richtwaarden voor oppervlaktewaterkwaliteit conform het Besluit van de Vlaamse Regering dd. 21 mei 2010), terwijl er voor dezelfde soort bij de SBZ ‘Bovenloop van de Grote Nete met Zammels Broek, Langdonken en Goor’ enkel het vereiste zuurstofgehalte wordt gespecificeerd.

Twee bijkomende voorbeelden illustreren het gebrek aan detail in de kwaliteitsdoelen: ‘*streven naar goede habitatkwaliteit*’ (doelstelling Blauwborst bij SBZ Zeeschelde) of ‘*goede staat van indicatoren habitatstructuur, verstoring en vegetatie*’ (vb. doel voor habitat 6510 bij SBZ Polders).

- [5] De Minaraad en de SALV stellen daarnaast vast dat de doeltabellen voor kwaliteit – net zoals de doeltabellen voor oppervlakten – twee kolommen bevatten: een kolom met het doel (toename of behoud kwaliteit) en een tabel met ‘toelichting’ als titel. De Raden vinden het vermeldenswaardig dat het kwaliteitsdoel zelf (verhoging of behoud) soms ontbreekt, zoals bij

de doelstelling voor Blauwborst bij de SBZ Zeeschelde. Bovendien staat in de 'toelichting' tabel bij elke toelichting vermeld: 'doel'.

Daarnaast zijn de Raden van mening dat sommige uitspraken in deze tweede kolom – hoewel onder de noemer 'kwaliteitsdoelen' niet geformuleerd zijn als kwaliteitsdoelen maar eerder thuishoren onder een hoofdstuk betreffende maatregelen. Hiervoor verwijzen we, ter illustratie, naar de kwaliteitsdoelen voor habitat 6430 voor SBZ '*Bovenloop van de Grote Nete met Zammels Broek, Langdonken en Goor*' waarin ondermeer staat 'cyclisch kap- en maaibeheer'.

- [6] Concluderend vinden de Minaraad en de SALV het positief dat de rapporten weergeven in welke mate bij de opmaak van de doelen rekening werd gehouden met verschillende factoren, en dat het evolutieproces duidelijk wordt geschetst. Het is echter zeer moeilijk na te gaan (1) wat het statuut is van bijhorende rapporten en de gehanteerde tabellen over de lokale staat van instandhouding (LSVI), en (2) of de voorgestelde kwaliteitsdoelen maatschappelijk overlegde, goede en robuuste doelstellingen zijn conform met de Europese regelgeving. De kwaliteitsdoelen lijken immers over het algemeen weinig transparant, onvolledig of niet consequent. De Minaraad en de SALV zijn van mening dat de onderdelen in de lijvige discussie-nota van ANB hiervan als een weerspiegeling kunnen worden beschouwd.
- [7] De Minaraad en SALV wijzen hierbij op de mogelijke rechtsgevolgen die de definitieve aanwijzing van de gebieden en de vaststelling van de S-IHD kunnen hebben, bv. in het kader van de passende beoordeling en de toelating van projecten. Om de onduidelijkheden in verband met de kwaliteitsdoelen snel op te lossen, pleiten de Raden voor twee zaken:
- In de eerste plaats pleiten de Raden voor een snelle herziening van de LSVI-tabellen, zoals voorzien in de implementatie-nota: begin 2014 worden de tabellen voor de habitats en habitatrichtlijnsoorten opgeleverd, medio 2014 deze voor de vogelrichtlijnsoorten.
  - In afwachting van deze herziening, pleiten de Raden voor een formulering van de kwaliteitsdoelen die in algemene zin verwijst naar de ecologische vereisten die nodig zijn voor de Europese doelhabitats en –soorten. Hierbij verwijzen de Raden naar de herformulering van de kwaliteitsdoelen voor watergebonden habitats, zoals recent opge maakt door het Agentschap voor Natuur en Bos. Deze werkwijze laat ook toe een traject op te zetten om concrete grenswaarden (passieve implementatie) en streefwaarden (actieve implementatie) te bepalen die bij de implementatie kunnen gehanteerd worden. Deze waarden kunnen dan opgenomen worden bij de relevante omgevingsvariabelen in het luik 'milieukarakteristieken voor een gunstige lokale SVI'.

- [8] De Raden verwijzen ook naar de aanbevelingen in het unaniem advies van de Minaraad (2012|077) '*instrumenten van natuur- en bosbeleid in functie van instandhoudingsdoelstellingen*'.
- [9] De Raden vragen tot slot om de vooropgestelde termijn voor de vaststelling van de instandhoudingsdoelstellingen te respecteren, zodat er in de in opmaak zijnde stroomgebiedbeheerplannen, kan rekening worden gehouden met deze doelen (cfr. Grens- en streefwaarden).

Met hoogachting,

Bert De Wel,
Voorzitter Minaraad

Piet Vanthemsche,
Voorzitter SALV